

21 . Alba Iulia | Punct: Str. Ion Lăncrănjan, f. n. (proprietar Cornel Muraru) | Anul: 2006

Anul: 2006

Cod RAN: 1026.10

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca migrațiilor

Tipuri sit: tip neprecizat

Categorii sit: Agricultură și subzistență, Domestic

Autori: Mihai Blăjan

Instituții: Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia

Raport

Ca urmare a cererii nr. 711 din 12 septembrie 2006 adresată către DJPCCPN Alba și a adresei nr. 1230 din 12 septembrie 2006, înregistrată la MNUAI, în zilele de 11-22 septembrie 2006, pe baza contractului de cercetare nr. 1235 din 13 septembrie 2006 s-a efectuat săpătura arheologică preventivă pe terenul situat în Alba Iulia, str. Ion Lăncrănjan, f. nr.; nr. topo 3687/15/11, al proprietarului Cornel Muraru.

Terenul se situează la capătul sudic al străzii Ion Lăncrănjan, în locul numit Crăcuta, la marginea sud-vestică a municipiului Alba Iulia.

Beneficiarul urmează să construiască o locuință familială, potrivit planului de amplasament și delimitare a imobilului, anexat la dosar.

În prima decadă a lunii septembrie 2006, Cornel Muraru, proprietarul terenului înregistrat sub nr. topo 3687/15/11 din str. Ion Lăncrănjan, f.n., a excavat groapa de fundație a casei familiale, fără a deține un certificat de descărcare de sarcină arheologică pentru suprafața afectată de proiect (105 m²). Construcția subterană, cu conturul patrulater (8,40 x 9,60 m) și suprafața de 80,64 m², avea în peretele de E jumătatea unei gropi de cereale din sec. V p.Chr., cu partea de V distrusă. Unul din șanțurile edificiului excavat pe latura de N a secționat în diagonală un semibordei din perioada prefeudală (sec. V p.Chr.).

La sesizarea procurorului Augustin Lazăr de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba și la intervenția inspectorului de poliție Scheau Dan, la 11 septembrie a.c., ne-am deplasat la locul indicat. În urma unei investigații sumare a terenului pe care s-au executat lucrările neavizate, s-a constatat afectarea celor două complexe citate și s-a dispus întreruperea activității șantierului de construcție a clădirii, depunerea dosarului la DJPCCPN Alba, și asigurarea frontului de cercetare și salvare a celor două obiective arheologice.

În cursul săpăturilor arheologice s-au efectuat două unități distincte de săpătură, notate A și B.

În ziua de 12 septembrie doi elevi au săpat o casetă (1,60 x 1,80 m) pe latura de E a gropii de fundație a edificiului. După înlăturarea stratului arător, s-a ivit conturul gropii de cereale păstrat in situ sub forma unei dăre de pământ ars, de culoare maronie, groasă de 0,02 m. Linia semicirculară reprezintă fățuiala interioară a construcției de provizii care acoperă suprafața arsă a pereților.

Groapa de cereale a fost săpată de sub pământul arător în stratul de argilă maroniu-gălbuie până la 0,84 m adâncime. Construcția, cu dmax de 1,50 m, are forma unui clopot dispus cu gura evazată în sus, pereții oblici, alveolat-concavi spre locul de trecere spre fund și suprafața bazei ușor arcuită. Partea interioară a gropii a fost acoperită cu o crustă de lut fățuită, arsă puternic, de culoare maronie. La locul de răsfângere a pereților spre fundul cu diametrul de 0,40 m, depozitul prefeudal are suprafața din argilă aluvionară gălbuie nearsă.

Pământul de umplutură din puțul devenit menajer după utilizarea sa ca hambar s-a conturat la baza

gropii sub forma unei depuneri de cărbune și cenușă, groasă de 0,08 m, suprapusă de un sol negru-cenușiu, prevăzut cu lentile de granule de pământ ars, de culoare maronie-cărămizie. Inventarul jumătății estice al gropii de provizii cuprinde 20 fragmente de cărămizi antice, trei bucăți din gresie calcaroasă, cu urme de prelucrare, 14 galeți de râu, patru bucăți din chirpici cu impresiuni de pari și amprenta unei loazbe de bâră din lemn lată de 0,10 m, o lamă de cuțit din fier, partea inferioară a unui vas antic spart și alte fragmente din vase diferite, resturi de oase de animale etc. Un bolovan din calcar păstrează imprimată carapacea (mulajul) unei moluște Cardium, iar un alt fragment din marginea unui monument antic prezintă o ambrazură în retragere.

Șanțul săpat pe latura de N a fundației edificiului a secționat, în diagonală, groapa unui semibordei preefudal. Pentru dezvelirea locuinței subterane s-au excavat și s-a decopertat o suprafață patulateră (36 m²), cu dimensiunile laturilor de 5,15 m (E), 4,20 m (V), 6,70 m (N) și 5,90 m (S). Construcția antică prezintă axul lung dispus pe direcția E-V și avea podeaua nelutuită, săpată la 1,26 m adâncime față de cota actuală. Latura de E, lungă de 3,92 m, se curbează în afară și era prevăzută cu o nișă lată de 3,75 m în extremitatea nordică. Latura de N are colțurile evazate în exterior (4,40 m), cu zona centrală rectilinie lungă de 2 m, prevăzută cu două trepte și talpa situată la 0,90 m adâncime. Latura de V, curbată spre interior, are lungimea de 3 m, iar latura de S prezintă o porțiune lungă de 3,90 m trasată în linie dreaptă și un podmol cruțat în depozitul de argilă brună-gălbuie în colțul de SE.

Cercetarea naturii materialelor de construcție păstrate pe suprafața podelei și în incinta încăperii, în stratul postroman, cuprins între 0,47-1,28 m adâncime, și în umplutura gropilor situată între 1,54-1,62 adâncime, indică principalele elemente componente ale scheletului edificiului. În interiorul construcției, corpul din bârne se sprijinea pe tălpi masive de stejar, azi putrezite, de dimensiuni diferite. Planul podelei prezintă două încăperi, separate pe axul E-V de un perete despărțitor. În straturile superioare, sub humusul vegetal, s-au păstrat peste 200 de fragmente mici și mari din țigle, provenite din acoperișul prăbușit în interiorul construcției, pe podelele interioare ale încăperilor. Materialul tegular se prezintă sub forma unor îngrămădiri grupate pe latura de V în partea centrală și în jumătatea estică a încăperii care adăpostea vatra de foc distrusă în timpul excavării șanțului diagonal. Mai rar, resturile de cărămidă erau împănate cu câte un bolovan de râu. În colțul de NE, sub stratul de țigle aflat între nivelul acoperișului și podea (0,50-1,10 m adâncime), s-a conturat o îngrămădire de două straturi alcătuită din bolovani de calcar, lespezi de diferite dimensiuni și sfărâmaturi, aruncate direct pe podea și în nișa realizată în perețele edificiului. Bolovani din calcar (50 bucăți) ar putea proveni din gardina vetrei localizată în treimea estică a locuinței, dar distrusă în timpul excavării construcției. Aici s-a semnalat un strat gros de cenușă și fragmente ceramice.

După evacuarea pământului de umplutură din locuință pe suprafața podelei s-au conturat cinci gropi menajere de forme și dimensiuni diferite.

Depozitele subterane conțin pământ negru, fragmente de țiglă și vase, bucăți de cărbune, pigmenți de cărămidă pisată și oase de animale domestice.

Stratigrafia conturată în pereții locuinței are baza constituită din depozitul de argilă brună-maronie în care pătrund complexe arheologice până la 1,35 m adâncime. Urmează stratul brun-negricios asociat cu pigmenți din cărămidă pisată (10 cm), marcat la partea superioară de nivelul de demolare a casei. Această linie distinctă este presărată cu fragmente de cărămidă și resturi de vase dispuse continuu. Stratul postroman este un pământ negru, gros de 0,22-0,26 m, suprapus de humusul vegetal (0,18 m). După demolarea edificiului depunerile sedimentare ajung la grosimea de 0,36 m.

Inventarul provenit de pe podea și din stratul de umplutură al locuinței cuprinde peste 200 fragmente de țigle, cca. 40-50 bolovani din calcar alb-cenușiu, câțiva galeți de râu, două jumătăți din pietrele unei râșnițe (catillus și meta), din care prima fusese aruncată în colțul de NV, o cantitate mare de ceramică lucrată cu mâna și la roată, cuie, piroane, scoabe și lame de cuțit din fier, o aplică circulară și două fragmente dintr-un disc cu spițe din bronz, un incisiv perforat (talisman) de urs, un corn de cerb cioplit, un fragment și o cute întregă; fragmente din fundul inelar al unor vase din sticlă și de geam plat, oase menajere de animale și o monedă din bronz.

Cercetarea planului edificiului cu poziționarea gropilor menajere și a pieselor de inventar, duce la constatări interesante.

Suprafața construcției (18,135 m²) prezintă patru laturi de mărime diferită susținute de tălpi din lemn de stejar. Spațiul interior este despărțit de un perete median în două încăperi cu suprafața de cca. 9 m² fiecare. Intrarea în semibordei se realizează prin gârliciul conturat la mijlocul laturii de N, lat de 1,70 m, cu talpa situată la 0,90 m adâncime față de nivelul actual și 0,44 m față de nivelul contemporan al construcției. Tocmai în acest spațiu, adică lângă prag, s-a săpat ulterior Gr.2 la 0,32 m sub nivelul podelei. În partea centrală a încăperii de V s-au conturat două gropi menajere adâncite până la 0,35 m și respectiv 0,45 m sub nivelul podelei, de dimensiuni mari. În colțul de SE a fost cruțat un postament lat de 0,60 m, din argilă gălbuie, cu jumătatea estică distrusă de cupa excavatorului. În această zonă se putea amenaja unul dintre paturi. În încăperea estică era amplasată vatra de foc cu gardina din bolovani de calcar, iar în colțul NE funcționa Gr.3 (groapa menajeră) și râșnița de măcinat grăunțe, precum și mobilierul aferent vetrei și vasele de pregătire a hranei. Chiupurile cu cereale, reprezentate de numeroase fragmente ceramice (fund, pereți și margine) erau adăpostite în prima încăpere și pe latura de S.

Construcția cercetată arheologic este una din locuințele postromane (sec. V) ridicată pe podul terasei a doua a Mureșului, la SV de orașul antic. Ea avea ca anexă groapa de cereale cu pereții arși, dezvelită la mică distanță, pe latura sudică a edificiului antic.

În cursul cercetării Lacrima Rădulescu a realizat documentarea fotografică a celor două complexe arheologice. Planul și profilele au fost executate de către autorul săpăturii. Ridicarea topografică a complexelor aparține specialiștilor de la Univ. Alba Iulia în sistem de proiecție "stereografic 70".

În consecință, în urma cercetărilor arheologice efectuate între 11 - 22 septembrie 2006 pe terenul situat în str. Ion Lăncrănjan, f.n. din Alba Iulia, nr. topo 3687/15/11, consider că s-a efectuat eliberarea de sarcină istorică a suprafeței menționate și s-a propus acordarea avizului de descărcare arheologică.

Informații suplimentare online

[Raportul 3584 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
